

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 8 listopada 2021 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Monika Roslan-Karasińska

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w dniu 8 listopada 2021 r. w Warszawie

sprawy M. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddziałowi w W.

o wypłatę emerytury

na skutek odwołania M. W.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W.

z dnia 18 czerwca 2021 r. znak (...)

zmienia zaskarżoną decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 czerwca 2021 r. znak (...) w ten sposób, że zobowiązuje organ rentowy Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. do podjęcia wypłaty emerytury ustalonej dla odwołującego się.

UZASADNIENIE

M. W. w dniu 14 lipca 2021 r. złożył odwołanie od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 czerwca 2021 r., znak (...). Odwołujący zarzucił zaskarżonej decyzji naruszenie art. 95 ust. 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych poprzez uznanie, że w jego przypadku nie zachodzi wyjątek od zasady wypłaty jednego świadczenia. W związku z tym wniósł o zmianę decyzji w zaskarżonym zakresie poprzez uchylenie wypłaty świadczenia emerytalnego. W jego ocenie organ rentowy nie wziął pod uwagę, że przepis szczególny w postaci art. 95 ust. 2 w/w ustawy pozwala na wypłatę dwóch świadczeń jednocześnie w postaci emerytury wojskowej i emerytury z systemu powszechnego. Odwołujący powołując się na treść wyroku Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., sygn. akt I UK 426.17 stwierdził, że istnieje możliwość wypłaty obydwu emerytur (odwołanie z dnia 14 lipca 2021 r., k. 3-5 a. s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. w odpowiedzi na odwołanie wniósł o oddalenie odwołania na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. W uzasadnieniu swojego stanowiska organ rentowy wskazał, że wypłata emerytury powszechnej przyznanej odwołującemu od 1 kwietnia 2020 r. została zawieszona z powodu pobierania świadczenia z Wojskowego Biura Emerytalnego. W jego ocenie treść art. 95 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych nakazuje wypłatę tylko jednego świadczenia – wyższego lub wybranego przez zainteresowanego. ZUS zaznaczył, że jednostkowy wyrok Sądu Najwyższego, który został powołany przez odwołującego, dotyczy sprawy indywidualnej i nie wywołuje żadnych skutków prawnych do ogółu potencjalnie zainteresowanych ubezpieczonych (odpowiedź na odwołanie z dnia 13 sierpnia 2021 r., k. 7 a. s.).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

M. W. pełnił służbę w Wojsku Polskim w okresie od 18 września 1967 r. do 31 sierpnia 1995 r. Ubezpieczony odbywał służbę zasadniczą w Wojskowej Szkole (...) od 18 września 1967 r. do 12 września 1971 r. w stopniu podchorążego. Następnie był dowódcą (...) od 13 września 1971 r. do 14 października 1971 r. W okresie od 15 października 1971 r. do 2 lipca 1973 r. służył w (...) Brygadzie (...) jako dowódca stacji (...). Następnie wstąpił ponownie do Wojskowej Szkoły (...), w której od 3 lipca 1973 r. do 12 września 1976 r. był dowódcą plutonu Szkoły (...). Dalej służył w (...) Akademii (...) od 13 września 1976 r. do 30 sierpnia 1978 r. jako słuchacz. W okresie od 31 sierpnia 1978 r. do 31 sierpnia 1995 r. M. W. kolejny raz służył w Wojskowej Szkole (...). Wówczas pozostawał w dyspozycji do 1 września 1979 r., od 2 września 1978 r. do 21 listopada 1978 r. był inżynierem dyżurnym kompanii batalionu łączności, od 22 listopada 1978 r. do 15 października 1981 r. był zastępcą dowódcy batalionu łączności do spraw technicznych, od 16 października 1981 r. do 25 stycznia 1991 r. był wykładowcą a od 26 stycznia 1991 r. starszym wykładowcą (odpis przebiegu służby wojskowej z akt personalnych odwołującego, k. 207 akt MON).

Po zakończeniu służby ubezpieczony złożył wniosek do Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W. o ustalenie uprawnień do emerytury wojskowej. Po rozpoznaniu wniosku odwołujący otrzymał prawo do emerytury wojskowej od 1 października 1995 r. w kwocie 1.358,16 złotych brutto na mocy decyzji Dyrektora Wojskowego Biura Emerytalnego w W. z dnia 10 listopada 1995 r., znak: (...). Decyzja została wydana na podstawie przepisów ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, (...) Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin. Przy ustalaniu prawa i wysokości świadczenia nie zostały uwzględnione odwołującemu „cywilne” okresy zatrudnienia a jedynie 27 lat, 11 miesięcy i 13 dni okresów służby wojskowej. Procentowy wymiar emerytury wyniósł 73,59% (decyzja z dnia 10 listopada 1995 r., k. 14 akt MON).

Ponadto ubezpieczony zatrudniony był w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w okresach od 1 września 1995 r. do 31 sierpnia 1998 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, od 1 września 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. w wymiarze 1/2 etatu, od 1 lipca 2001 r. do 31 lipca 2006 r. w wymiarze 3/4 etatu oraz od 1 sierpnia 2006 r. do 31 grudnia 2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy. Odwołujący był wówczas zatrudniony na stanowiskach głównego specjalisty departamentu techniki od 1 września 1995 r. do 31 października 2011 r. oraz głównego specjalisty departamentu regulacji od 1 listopada 2011 r. do 31 grudnia 2014 r. (świadcstwo pracy z dnia 19 marca 2021 r., k. 7 a. e.).

Do wysługi emerytury wojskowej doliczono ubezpieczonemu okresy zatrudnienia po zwolnieniu ze służby wojskowej (pismo Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 28 maja 2021 r., k. 203 akt MON).

Wysokość emerytury wojskowej została zwaloryzowana na podstawie decyzji z dnia 5 marca 2021 r., znak: (...) i wyniosła 5.136,53 złotych od dnia 1 marca 2021 r. (decyzja z dnia 5 marca 2021 r., k. 194 akt MON).

Odwołujący w dniu 7 kwietnia 2021 r. złożył wniosek do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. o emeryturę. W następstwie powyższego organ rentowy wydał decyzję z dnia 18 czerwca 2021 r., znak: (...), na mocy której przyznał odwołującemu prawo do emerytury od 1 kwietnia 2021 r. w kwocie 3.556,31 złotych. Wypłata emerytury została zawieszona z uwagi na zbieg prawa do świadczeń z emeryturą wojskową z Wojskowego Biura Emerytalnego (wniosek z dnia 7 kwietnia 2021 r. i decyzja z dnia 18 czerwca 2021 r., k. 1 i 16 a. e.).

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie materiału dowodowego zgromadzonego w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych. Zebrane dokumenty nie budziły zastrzeżeń i zostały uznane przez Sąd w całości za wiarygodne. W związku z tym tak ustalone fakty dały podstawę do wydania rozstrzygnięcia.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie M. W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych (...) Oddział w W. z dnia 18 czerwca 2021 r., znak: (...), jako zasadne, zasługiwało na uwzględnienie.

W rozpatrywanej sprawie odwołujący wniósł o wypłatę należnej mu emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Organ rentowy utrzymywał natomiast, że ubezpieczony nie jest uprawniony do pobierania jednocześnie dwóch oddzielnych świadczeń.

Zgodnie z art. 2 ust. 2 z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2020 r. poz. 53) zwanej dalej „ustawą emerytalną” świadczenia na warunkach i w wysokości określonych w ustawie przysługują również żołnierzom zawodowym oraz funkcjonariuszom Policji, Urzędu Ochrony Państwa, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Biura Ochrony Rządu, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej, jeżeli nie spełniają oni warunków do nabycia prawa lub utracili prawo do świadczeń określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym tych osób, oraz członkom rodzin pozostałym po tych osobach.

Na podstawie art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej w razie zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w ustawie wypłaca się jedno z tych świadczeń – wyższe lub wybrane przez zainteresowanego. Przepis ust. 1 stosuje się również, z uwzględnieniem art. 96, w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2, z wyjątkiem przypadku, gdy emerytura wojskowa lub policyjna została obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin lub w art. 15a lub art. 15d lub art. 18e ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Straży Marszałkowskiej, Służby Ochrony Państwa, Państwowej Straży Pożarnej, Służby Celno-Skarbowej i Służby Więziennej oraz ich rodzin.

Zakład Ubezpieczeń Społecznych przyznając odwołującemu się prawo do emerytury obliczonej na podstawie art. 26 ustawy emerytalnej, dokonał zawieszenia jej wypłaty z uwagi na pobieranie emerytury wojskowej. W rozpatrywanej sprawie odwołujący nabył uprawnienia do emerytury wojskowej po 25 latach służby. Ubezpieczonemu uwzględniono okres służby od 18 września 1967 r. do 31 sierpnia 1995 r., co w przełożeniu dało łącznie prawie 28 lat. Do wysługi emerytalnej nie doliczono odwołującemu okresów zatrudnienia po zwolnieniu ze służby, a co za tym idzie jego praca w Biurze Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji w okresach od 1 września 1995 r. do 31 sierpnia 1998 r. w pełnym wymiarze czasu pracy, od 1 września 1998 r. do 30 czerwca 2001 r. w wymiarze 1/2 etatu, od 1 lipca 2001 r. do 31 lipca 2006 r. w wymiarze 3/4 etatu oraz od 1 sierpnia 2006 r. do 31 grudnia 2014 r. w pełnym wymiarze czasu pracy nie miała wpływu na prawo i wysokość wyliczonej emerytury wojskowej. Zgromadzony materiał dowodowy w postaci m.in. zaświadczenia Wojskowego Biura Emerytalnego z dnia 7 czerwca 2021 r. pozwolił ustalić Sądowi, że do wyliczenia emerytury wojskowej nie zostały uwzględnione odwołującemu „cywilne” okresy zatrudnienia.

Z poglądów orzecznictwa wynika zasada prawa ubezpieczeniowego, zakładająca prawo do pobierania jednego świadczenia (wyższego lub wybranego przez uprawnionego) w sytuacji tzw. zbiegu u jednej osoby prawa do kilku świadczeń przewidzianych w tej ustawie, jak również w razie zbiegu prawa do emerytury lub renty określonych w ustawie emerytalnej z prawem do świadczeń przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym, między innymi strażaków (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 8 maja 2012 r., II UK 237/1; wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 13 lipca 2016 r., III AUa 1254/15). Również możliwość nabycia obu rodzajów tych świadczeń, tj. przewidzianych na tle odrębnych systemów zabezpieczeń społecznych, nie jest równoznaczna z możliwością ich wspólnej wypłaty (wyrok Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 8 lipca 2014 r., III AUa 1542/13).

Organ rentowy wydając zaskarżoną decyzję niewątpliwie przyjął literalną wykładnię przepisu art. 95 ustawy, na którego treść powołał się w zaskarżonej decyzji. W odpowiedzi na odwołanie przyjął lakonicznie, że cytowane przez odwołującego rozstrzygnięcie dokonane w sprawie I UK 426/17 przez Sąd Najwyższy nie należy stosować do wszystkich ubezpieczonych. Nie można jednak przyznać racji takiej interpretacji prawa. Przepis art. 95 ust. 1 i 2 ustawy został powołany przez ustawodawcę, aby ubezpieczeni nie pobierali dwóch świadczeń jednocześnie w sytuacji, gdy

wpływ na ich wysokość mają tożsame okresy ubezpieczenia. W niniejszej sprawie „cywilne” okresy ubezpieczenia odwołującego nie miały wpływu na wysokość emerytury wojskowej, którą otrzymał po wypracowaniu ponad 25 lat pracy. Ustalone fakty prowadzą do wniosku, że ubezpieczony uzyskał prawo do dwóch różnych świadczeń, których okresy stażu pracy nie nakładają się na siebie i nie uzależniają wzajemnie przyjętej wysokości ich wypłaty.

W wyroku z dnia 24 stycznia 2019 r. w sprawie I UK 426/17, który został powołany przez obie strony procesu, Sąd Najwyższy analizował sytuację żołnierzy zawodowych powołanych do służby wojskowej przed dniem 2 stycznia 1999 r. oraz tych, którzy podjęli służbę po dniu 1 stycznia 1999 r. Z orzeczenia wynika jednoznacznie, że odpowiednio długa służba i wzrosty emerytury z tytułu szczególnych właściwości służby przy spłaszczeniu podstawy wymiaru emerytury wojskowej do maksymalnie 75% są wystarczające, aby „cywilne” okresy ubezpieczenia w żaden sposób nie zwiększały świadczenia. Ubezpieczony, niezależnie od swojej woli, nie ma prawnej możliwości skonsumowania żadnego „cywilnego” okresu ubezpieczenia w wojskowej emeryturze.

Kryterium, które niewątpliwie zadecydowało o uprzywilejowaniu żołnierzy, którzy zostali powołani do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r., to brak możliwości uwzględnienia w wojskowej emeryturze jakiegokolwiek okresu „cywilnego” stażu emerytalnego. Kryterium to jednocześnie określa krąg podmiotów charakteryzujących się tą samą istotną cechą relewantną. Do tej grupy należą emeryci wojskowi, których wypracowane okresy składkowe i nieskładkowe nie miały żadnego wpływu na wysokość emerytury wojskowej. Właściwym kierunkiem wykładni art. 95 ust. 1 i 2 ustawy emerytalnej jest użyte w ust. 2 tego artykułu sformułowanie „emerytura (...) obliczona według zasad określonych w art. 15a albo art. 18e ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych”, co oznacza odwołanie się do zasad obliczenia emerytury wojskowej określonych w tych przepisach, a więc z uwzględnieniem wyłącznie służby wojskowej. Powyższe uzasadnia prawo do pobierania dwóch emerytur „wypracowanych” niezależnie od siebie. Zatem o wyjątku od zasady pobierania jednego świadczenia nie decyduje data przyjęcia do służby, ale brak możliwości obliczenia emerytury wojskowej przy uwzględnieniu „cywilnego” stażu emerytalnego. Wspomniany wyżej „brak możliwości” nie występuje wtedy, gdy emeryt wojskowy nie decyduje się na złożenie wniosku o doliczenie po zwolnieniu ze służby wojskowej okresów składkowych i nieskładkowych, choć mogą one zwiększyć podstawę wymiaru emerytury do 75%. Wspólnym bowiem mianownikiem uzasadniającym prawo do dwóch świadczeń są uwarunkowania wynikające z przepisów prawa niepozwalające na wykorzystanie stażu „cywilnego” w emeryturze wojskowej, a nie wybór emeryta wojskowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 24 stycznia 2019 r., I UK 426/17).

Zdaniem Sądu w opisywanym rozstrzygnięciu została przesądzona przez Sąd Najwyższy w sprawie dotyczącej emeryta wojskowego. W związku z tym nie ma żadnych podstaw, aby orzeczenia dokonane przez Sąd Najwyższy nie zastosować w rozpatrywanej sprawie. Reasumując, Sąd Okręgowy zważył, że emerytura wojskowa oraz powszechna z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych są świadczeniami, których wysokość została ustalona na podstawie niezależnych od siebie okresów służby i zatrudnienia odwołującego. Z uwagi na powyższe odwołujący ma prawo pobierać dwa różne świadczenia.

Sąd orzekł na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., jak w tenorze wyroku.